

อีกหนึ่งแนวทางในการพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย

อาจารย์ ดร.สุมน ไวยบุญญา

สังคมโลกในปัจจุบันกำลังเติบโตและกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากสติปัญญาของมนุษย์ และทุกคนได้เผชิญกับภัยธรรมชาติหลากหลายแบบที่เกิดขึ้นที่สามารถคาดการณ์ได้และไม่ได้ทำให้เด็กในยุคปัจจุบันและอนาคตจำเป็นต้องมีทักษะที่จำเป็นเพื่อเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าและระมัดระวังในสังคมที่ซับซ้อนและสับสนในทศวรรษที่ 21 Tilling และ Fedel (2009 : 175-177)

ได้สรุปทักษะของผู้เรียนในลักษณะ “7Cs Skills” ประกอบด้วย 1) ทักษะการคิดวิจารณ์ญาณและแก้ปัญหา (Critical thinking and Problem solving) 2) ทักษะการติดต่อสื่อสาร การให้ข้อมูล และการใช้สื่อต่างๆ (Communications, Information and Media literacy) 3) ทักษะการทำงานแบบร่วมมือกัน การทำงานเป็นคณะและภาวะผู้นำ (Collaborative, Teamwork, and Leadership) 4) ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 5) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และไอซีที (Computing and ICT literacy) 6) ทักษะด้านอาชีพและความมีวินัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Career and Learning Self-Reliance) 7) ทักษะความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural understanding)

ทักษะการติดต่อสื่อสาร เป็นหนึ่งทักษะที่มีความสำคัญในการต้องนำไปพัฒนาให้แก่เด็กทุกวัย เพื่อจะช่วยให้การดำรงชีวิตประจำวันผ่านลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะการใช้ชีวิตของทุกคนในแต่ละวันที่ผ่านมาต้องมีการสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ ไปยังบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

Hoy และ Miskel (1982 : 292) ได้สรุปความหมายของการสื่อสาร (Communications) ไว้ว่าเป็นหนทางของการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิด หรือทัศนคติ ที่จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างผู้ส่งสาร(sender) และผู้รับสาร (receiver) การสื่อสารในชีวิตประจำวันรวมถึงความหมายในการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคลต่างๆ การสื่อสารจะต้องมีความหมาย การสื่อสารจะไม่เกิดขึ้นจนกว่าผู้รับสาร จะรับรู้ข่าวสารที่ส่งมาถึงตน

ทักษะการสื่อสารควรจะต้องเริ่มต้นพัฒนาตั้งแต่เด็กปฐมวัย เนื่องด้วยเด็กในวัยนี้จะเริ่มมีพัฒนาการทางภาษาตั้งแต่แรกเกิดมาตามลำดับ จากการฟัง พูด อ่านและเขียน โดยผู้ที่จะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาไปได้รวดเร็ว ถูกต้อง เหมาะสมกับวัยเพียงใด ก็คือกลุ่มบุคคลที่อยู่รอบตัวเด็ก ในครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา เมื่อถึงวัยที่เด็กจะเข้าสู่ระบบในสถานศึกษา ครู ผู้ดูแลเด็ก พี่เลี้ยงและบุคคลในสถานศึกษา คือ บุคคลที่เด็กจะต้องมีการสื่อสารด้วย ทั้งเป็นการสื่อที่ไม่เป็นทางการและเป็นทางการ ความสำคัญของการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัยได้มีภาระระบุไว้ในจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 และมีข้อเสนอสำหรับประสบการณ์สำคัญ และขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย โดยกำหนดเป็น 2 ช่วงอายุ คือ ต่ำกว่า 3 ปี และอายุ 3 - 5 ปี โดยกำหนดสาระสำคัญไว้ดังนี้

1. จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 4 และ 21)

สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 6 ระบุไว้ว่า "สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย" ในส่วนของการจัดประสบการณ์เพื่อการส่งเสริมทักษะทางภาษา เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้ เปล่งเสียงเลียนเสียงพูดของผู้คน เสียงสัตว์ต่างๆ รู้จักชื่อเรียกของตนเองชื่อพ่อ-แม่ หรือผู้ใกล้ชิด และชื่อสิ่งต่างๆรอบตัว ตลอดจนรู้จักสื่อความหมายด้วยคำพูดและท่าทาง เช่น ชี้ชวนและสอนให้รู้จักชื่อเรียกสิ่งต่างๆ จาก ของจริง เล่านิทาน หรือร้องเพลงง่ายๆ ให้ฟัง เป็นต้น

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 31-34)สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 10 ระบุไว้ว่า "ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย"

สำหรับเด็กอายุ 3 ปี สามารถบอกชื่อของตนเองได้ ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้ ร้องเพลง ท่องคำกลอนคำคล้องจองง่ายๆ และแสดงท่าทางเลียนแบบได้ รู้จักใช้คำถาม "อะไร"

เด็กอายุ 4 ปีสามารถบอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง รู้จักใช้คำถาม "ทำไม"

เด็กอายุ 5 ปี สามารถบอกความหมายของกลืน สี เสียง รส รูปร่าง จำแนกและจัดหมวดหมู่สิ่งของได้ บอกชื่อนามสกุลและอายุของตนได้ สนทนาโต้ตอบ/เล่าเป็นเรื่องราวได้ รู้จักใช้คำถาม "ทำไม อย่างไร"

นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ในเรื่องของการใช้ภาษา คือ การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ การฟังเรื่องราว นิทาน คำคล้องจอง คำกลอน การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน หรือเรื่องราวที่สนใจ

ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่เจ้านำมาจัดในแต่ละวันในส่วนของการพัฒนาให้แก่เด็กมุ่งหวังให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสม

การพัฒนาทักษะการสื่อสารให้แก่เด็กปฐมวัยในห้องเรียนบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาโดยตรง คือ ครู นอกจากครูบางแห่งอาจจะมินิสิต/นักศึกษา ไปฝึกปฏิบัติการสอน ผู้มาฝึกสอนจะทำหน้าที่เช่นเดียวกับครูประจำชั้น เมื่อจบการศึกษาบุคคลกลุ่มนี้ก็สามารถไปประกอบวิชาชีพครูได้ตามสาขาวิชาที่เรียนมา จึงทำให้เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อเด็ก

น้ำผึ้ง ทวีพรปฐมกุล (2551) ได้สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อเขียนของนักวิชาการต่างๆ พบว่า อิทธิพลของครูที่มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก การที่เด็กจะเก่ง ดี มีสุข ในการเรียนรู้ ส่วนหนึ่งมาจากครู บุคลิกภาพของครูมีผลต่อความสำเร็จของเด็กเป็นอย่างมาก เพราะเด็กในวัยนี้มีการเรียนรู้และกระบวนการคิดเป็นขั้นตอนต่อเนื่องอย่างมีระบบ เริ่มจากการใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ค่อยๆ พัฒนาไปตามวัย โดยจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีสิ่งเร้าเป็นรูปธรรมมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่ใกล้ชิด (อารี พันธุ์ณี, 2547) นอกจากนี้ พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2549) ได้อ้างถึง Leindrent (1972) ที่กล่าวว่าเด็กปฐมวัยต้องการเป็นเหมือนคนที่เขารัก เด็กจะเรียนรู้จากการเลียนแบบบุคคลที่เขารัก เช่น พ่อ แม่ ครู และได้อ้างถึง Sear (2006) ที่เชื่อว่าบุคลิกภาพของคนเป็นผลมาจากปฏิกิริยาลูกโซ่ การทำงานของมนุษย์ทุกคนเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ที่มีอิทธิพล ทั้งจากประสบการณ์และกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เข้ามาสัมพันธ์กับบุคคลนั้นๆ เพราะฉะนั้นพฤติกรรมของเด็กจะมีพัฒนาการเป็นเช่นใดขึ้นกับว่าเขาได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาเช่นไร

สมพร สุทัศนีย์ (2537, อ้างใน น้ำผึ้ง ทวีพรปฐมกุล, 2551) ได้นำเสนอภาพลักษณ์ของครูที่ปรากฏและเหมาะสมแก่วิชาชีพจะช่วยให้ผู้พบเห็นเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู โดย 1 ใน 5 ประเด็นที่นำเสนอ คือ การพูดจา ที่เป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งของการสื่อสาร เพราะการพูดจาเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติที่ดีต่อตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพูดจาว่าควรพูดจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ เหมาะกับกาลเทศะและบุคคล การใช้คำถามที่เหมาะสม พูดความจริงและพูดในสิ่งที่มีประโยชน์ พูดจาชัดเจนใช้ภาษาถูกต้อง พูดจายกย่องให้เกียรติบุคคลอื่น พูดอย่างมีเหตุผล ไม่ใช้อารมณ์ใน การพูด พูดวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์และมีศิลปะในการพูด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ น้ำผึ้ง ทวีพรปฐมกุล, 2551) เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลด้านบุคลิกภาพ เกี่ยวกับบุคลิกภาพภายนอก พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพูดจาสุภาพ ใช้ภาษาไทยถูกต้อง

ความสำคัญของทักษะการสื่อสารทำให้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการสื่อสารให้แก่เด็กปฐมวัย โดยศึกษาจากตัวแปรที่แตกต่างกันไป มีอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย มาจากผลของการวิจัยของ สมุน ไวย

บุญญา (2557 : 163) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร เสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาครูที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยส่วนหนึ่งเกี่ยวกับผลการศึกษาทักษะในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยภายหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยครูที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ของนักศึกษาครูที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านทักษะการสื่อสารดีขึ้นมาก สามารถฟัง พูด อ่าน เขียน ใช้ทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ และมีการพูดคุยเสวนากับผู้อื่นอย่างดีเยี่ยม สำหรับผลการศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาครูที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร พบว่า เด็กปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาครู โดยการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ

วิธีการดำเนินการวิจัยของงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นส่วนสำคัญคือการสร้างหลักสูตรเสริมสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ 2 ข้อ คือ

1. เพื่อให้เด็กศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีแนวคิดที่กำหนดไว้ 3 ด้าน (สมน ไวยบุญญา, 2557 : 137) ดังนี้

- 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม
  - 1.1 ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม
  - 1.2 การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา
  - 1.3 การสื่อสารและการร่วมมือทำงาน
- 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี
  - 2.1 รู้พื้นฐานด้านสารสนเทศ
  - 2.2 ความรู้พื้นฐานด้านสื่อ
  - 2.3 ความรู้พื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ไอที)
- 3) ทักษะชีวิตและการทำงาน
  - 3.1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว
  - 3.2 ความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง
  - 3.3 ทักษะทางสังคมและเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม
  - 3.4 การเพิ่มผลผลิตและความรู้รับผิดชอบ
  - 3.5 ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ

2. เพื่อให้เด็กศึกษามีความสามารถในการเขียนแผนและจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับเด็กปฐมวัย

สำหรับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรข้อนี้ได้มีการกำหนด โครงสร้างของหลักสูตรไว้ดังนี้

- 1) การเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 2) สื่อสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย
- 3) นวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย
- 4) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะการสื่อสาร

กิจกรรมตามแนวคิด การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

- 1) กิจกรรมแผนที่ละอออุทิศ
- 2) กิจกรรมสอนอย่างไรให้โดนใจเด็ก
- 3) กิจกรรมส่งเสริมการคิดผลิตสื่ออย่างสร้างสรรค์
- 4) กิจกรรมเรียนรู้นวัตกรรมฯ นำมาบูรณาการ

5) กิจกรรมพลังครูปฐมวัยรู้และเข้าใจชีวิต

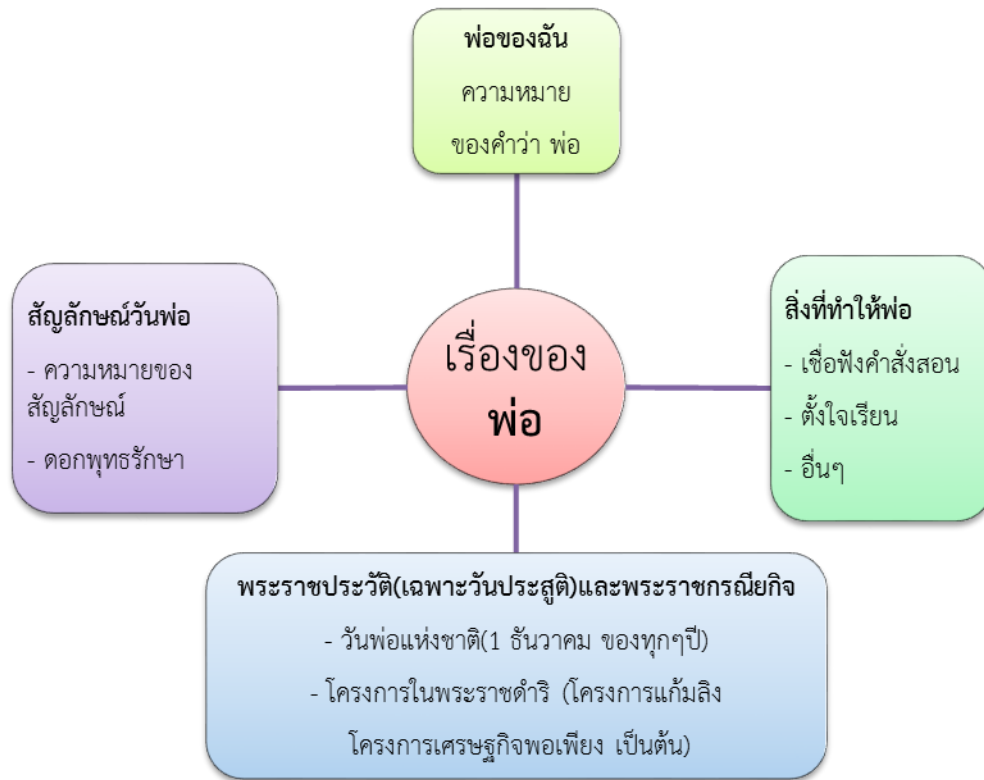
เมื่อการสร้างหลักสูตรเสริมสมรรถนะฯ มีความสมบูรณ์แล้วตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปใช้กับ นักศึกษาครูที่กำลังจะเข้ารับการศึกษาฝึกปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 68 คน เป็นเวลา 4 วัน จำนวนชั่วโมงในการอบรม 30 ชั่วโมง จากนั้นเลือกนักศึกษา แบบอาสาสมัคร จำนวน 6 คน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย โดยใช้ระยะเวลาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษา จำนวน 1 ภาค เรียน รวมเป็นจำนวน 30 ชั่วโมง

สำหรับครูระดับอนุบาลศึกษาที่สนใจจะนำแนวคิดไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย ผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่าง แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติของ ผู้สนใจ ดังนี้

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ของพ่อ

ระดับชั้น อนุบาลปีที่ 3

WEB หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ของพ่อ

แนวคิด

วันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและเป็นวันพ่อแห่งชาติ โดยมีสัญลักษณ์ของวันพ่อ คือ ดอกพุทธรักษา นอกจากนี้ยังเป็นวันที่ให้เราระลึกถึงพระคุณของพ่อ เพราะพ่อเป็นผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดูเรา ให้เราเป็นคนดีและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. รู้จักและเข้าใจพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจของในหลวง
2. บอกสัญลักษณ์และรู้ความหมายของสัญลักษณ์ วันพ่อ
3. รู้ความหมายของคำว่า “พระราชกรณียกิจ”
4. รู้จักคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ “ พ และ ฟ ” คำที่ออกเสียง สระ ออ
6. รู้จักและเข้าใจความสำคัญของวันพ่อ
7. ส่งเสริมทักษะทางภาษาด้านการฟังเรื่องราวต่างๆ เช่น นิทาน, เพลง, คำคล้องจอง, ปริศนาคำทาย, การพูดแสดงความคิดเห็น, การเล่าเรื่อง
การอ่านจากภาพ, บัตรคำ การเขียนตามแบบ และการวาดภาพ
9. ส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ในการนับจำนวน และรู้ค่า 1 - 30, วัน เดือน ปี จากปฏิทิน, เพิ่ม - ลด, จำนวนคู่ และจำนวนคี่
10. ส่งเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์ในการสังเกต เปรียบเทียบ จำแนก และจัดหมวดหมู่ ปฏิทิน,
11. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเป็นผู้นำ-ผู้ตาม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องของพ่อ เรื่อง พ่อของฉัน

ระดับชั้น อนุบาลปีที่ 3

เนื้อหา	ทักษะ	บทบาทครู	ประเมินผล	บันทึกหลังการสอน
<p>พ่อ พ่อเป็นผู้ให้กำเนิดลูก ถือว่าท่านเป็นผู้มีพระคุณ พ่อได้อบรมและช่วยแม่เลี้ยงลูก</p> <p>เป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นที่พึ่งของทุกคน</p> <p>ฉะนั้นเด็กๆจึงควรทำตัวเป็นคนดี อยู่ในโอวาท เพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณของท่าน</p>	<p>ทักษะกระบวนการคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - อยากรู้อยากเห็น - การเปรียบเทียบ - ชักถาม - การคิดเชื่อมโยง <p>ทักษะทางภาษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการฟัง - ด้านการพูด - ด้านการอ่าน - ด้านการเขียน <p>ทักษะทางคณิตศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวเลข จำนวน - การจำแนก - การเปรียบเทียบ <p>ทักษะการคิดทางวิทยาศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสังเกต - การลงความเห็น - การสื่อ <p>ความหมาย</p> <p>ทักษะทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น - การแสดงบทบาทผู้นำ ผู้ตาม ● การปฏิบัติตามข้อตกลง 	<p>1.ครูเล่านิทานเรื่อง “พ่อของฉันเป็นยักษ์ใหญ่”</p> <p>2.ให้เด็กๆแสดงความคิดเห็นหลังจากฟังนิทาน โดยการใช้คำถามที่ส่งเสริมกระบวนการคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กๆคิดว่าคำว่า “พ่อในความคิดของเด็กๆหมายถึงอะไร เหตุใดจึงคิดเช่นนั้น - เด็กๆคิดว่า”พ่อ”ของเด็กๆ มีรูปร่าง ลักษณะหรือความสามารถเหมือนกับสิ่งใด ในความคิดของเด็กๆ เพราะเหตุใด <p>3.ให้เด็กๆนำรูปภาพของพ่อที่ครูให้เตรียมมา นำมาเล่าให้เพื่อนๆฟังหน้าชั้นเรียนในหัวข้อ “พ่อของฉัน”</p>	<p>1.สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม แสดงความคิดเห็น</p> <p>2.สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น โดยการตอบคำถาม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กๆคิดว่าคำว่า “พ่อในความคิดของเด็กๆ หมายถึงอะไร เหตุใดจึงคิดเช่นนั้น - เด็กๆคิดว่า”พ่อ”ของเด็กๆ มีรูปร่าง ลักษณะหรือความสามารถเหมือนกับสิ่งใด ในความคิดของเด็กๆ เพราะเหตุใด <p>3.สังเกตมารยาทในการเคารพสิทธิของผู้อื่น</p> <p>4.สังเกตจากการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง</p> <p>5.สังเกตจากการกล้าแสดงออก</p>	

แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องของพ่อ เรื่อง สิ่งที่ทำให้พ่อ
ระดับชั้น อนุบาลปีที่ 3

เนื้อหา	ทักษะ	บทบาทครู	ประเมินผล	บันทึกหลังการสอน
พ่อ เป็น ผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดูเรามา เราจึงควรตอบแทนพระองค์คุณของท่าน โดยการเป็นเด็กดี ตั้งใจเรียนเชื่อฟังคำสอนช่วยเหลืองานเท่าที่ทำได้ และกตัญญูตอบแทนพระองค์คุณ	<p>ทักษะกระบวนการคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - อยากรู้อยากเห็น - การเปรียบเทียบ - ชักถาม - การคิดเชื่อมโยง <p>ทักษะทางภาษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการฟัง - ด้านการพูด - ด้านการอ่าน - ด้านการเขียน <p>ทักษะทางคณิตศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวเลข จำนวน - การจำแนก - การเปรียบเทียบ <p>ทักษะการคิดทางวิทยาศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสังเกต - การลงความเห็น - การสื่อ <p>ความหมาย</p> <p>ทักษะทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การยอมรับฟัง <p>ความคิดเห็นของผู้อื่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแสดงบทบาท <p>ผู้นำ ผู้ตาม</p>	<p>1. ให้เด็กร่วมกันร้องเพลง”พ่อ”</p> <p>2. เด็กๆร่วมกันแสดงความคิดเห็น</p> <p>หลังจากฟังเพลงจบพร้อมทั้งบอกเกี่ยวกับความประทับใจในสิ่งที่พ่อทำให้ตนเอง</p> <p>3.จากนั้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กๆสามารถทำให้พ่อ มีอะไรบ้าง</p> <p>- เด็กๆคิดว่าสิ่งที่พ่อทำให้กับเราเปรียบได้กับสิ่งใด</p> <p>- เด็กๆคิดว่าเราสามารถตอบแทนพระองค์คุณพ่อ อย่างไรได้บ้าง</p> <p>4.เด็กและครูร่วมกันสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับ</p> <p>ความสำคัญของพ่อและสิ่งที่ลูกควรปฏิบัติต่อพ่อ</p> <p>5.ครูให้เด็กวาดภาพพ่อ พร้อมทั้งเขียนข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่จะทำให้พ่อ ในหัวข้อ “ฉันอยากทำ.....เพื่อพ่อ” ลงบนคทารูปหัวใจ โดยด้านหนึ่งวาดรูปพ่อและอีกด้านหนึ่งเขียนข้อความและตกแต่งให้สวยงาม</p>	<p>1.สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแสดงความคิดเห็น</p> <p>2.สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น โดยการตอบคำถาม</p> <p>- เด็กๆคิดว่าสิ่งที่พ่อทำให้ลูกมีความสำคัญหรือไม่อย่างไร และทำเพื่ออะไร เพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น</p> <p>- เด็กๆคิดว่าสิ่งที่พ่อทำให้กับเราเปรียบได้กับสิ่งใด</p> <p>- เด็กๆคิดว่าเราสามารถตอบแทนพระองค์คุณพ่อ อย่างไรได้บ้าง</p> <p>4.สังเกตจากการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง</p> <p>5.ผลงานการวาดภาพพ่อในหัวข้อ “ฉันอยากทำ.....เพื่อพ่อ” ลงบนคทารูปหัวใจ</p> <p>6.สังเกตจากการกล้าแสดงออก</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> ● การปฏิบัติตาม ข้อตกลง			
--	---	--	--	--

แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องของพ่อ เรื่อง พระราชประวัติ(เฉพาะวันประสูติ) และพระราชกรณียกิจ

ระดับชั้น อนุบาลปีที่ 3

เนื้อหา	ทักษะ	บทบาทครู	ประเมินผล	บันทึกหลังการสอน
<p>พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชสมภพเมื่อวันจันทร์ที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2470</p> <p>วันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้นวันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี ทางราชการจึงจัดให้เป็นวันพ่อแห่งชาติ นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงประกอบพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์ของประชาชนในต่าง ๆ มากมาย เช่น โครงการแก้มลิง เพื่อป้องกันน้ำท่วม โครงการเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างเขื่อน เพื่อเก็บกักน้ำให้ประชาชนใช้ใน</p>	<p>ทักษะกระบวนการคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - อยากรู้อยากเห็น - การเปรียบเทียบ - ชักถาม - การคิดเชื่อมโยง <p>ทักษะทางภาษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการฟัง - ด้านการพูด - ด้านการอ่าน - ด้านการเขียน <p>ทักษะทางคณิตศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวเลข จำนวน - การจำแนก - การเปรียบเทียบ <p>เวลา</p> <p>ทักษะการคิดทางวิทยาศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสังเกต - การลงความเห็น - การสื่อ <p>ความหมาย</p> <p>ทักษะทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น <p>ผู้นำ ผู้ตาม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติตาม - ข้อตกลง 	<p>1.ครูนำภาพ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช(ในหลวง) มาให้เด็กๆดูพร้อมทั้งสนทนาประกอบ</p> <p>- เด็กๆคิดว่าบุคคลในภาพนี้มีความสำคัญอย่างไร เพราะเหตุใด</p> <p>2.ครูเล่าประวัติของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช(ในหลวง) โดยนำปฏิทินมาประกอบการเล่า จากนั้นให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยครูถามคำถาม</p> <p>- เด็กๆคิดว่าบุคคลในภาพนี้มีความสำคัญอย่างไร เพราะเหตุใด</p> <p>- เด็กๆคิดว่าวันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปีมีความสำคัญหรือไม่อย่างไร</p> <p>- เพราะเหตุใดวันพ่อแห่งชาติจึงตรงกับวันที่ 5 ธันวาคม</p> <p>3.ให้เด็กเตรียมข่าวที่เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช</p>	<p>1.สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแสดงความคิดเห็น</p> <p>2.สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น โดยการตอบคำถาม</p> <p>- เด็กๆคิดว่าบุคคลในภาพนี้มีความสำคัญอย่างไร เพราะเหตุใด</p> <p>- เด็กๆคิดว่าวันที่ 5 ธันวาคมของทุกปีมีความสำคัญหรือไม่อย่างไร</p> <p>- เพราะเหตุใดวันพ่อแห่งชาติจึงตรงกับวันที่ 5 ธันวาคมของทุกๆ ปี</p> <p>4.สังเกตจากการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง</p>	

<p>ยาม ฝนแล้ง เป็นต้น</p>		<p>(ในหลวง) เกี่ยวกับโครงการหรือ ในด้านต่างๆ เพื่อมาเล่าให้เพื่อน ฟังหน้าห้องเรียนในวันต่อไป โดยครูแจกใบงานพร้อมทั้ง อธิบายขั้นตอนการทำก่อนให้ เด็กนำกลับบ้าน</p>		
-------------------------------	--	---	--	--

แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องของพ่อ เรื่อง พระราชประวัติ(เฉพาะวันประสูติ)และพระราชกรณียกิจ

ระดับชั้น อนุบาลปีที่ 3

เนื้อหา	ทักษะ	บทบาทครู	ประเมินผล	บันทึกหลังการสอน
<p>พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชสมภพเมื่อวันจันทร์ที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2470 วันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้นวันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี ทางราชการจึงจัดให้เป็นวันพ่อแห่งชาติ</p> <p>นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงประกอบพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์ของประชาชน ในด้านต่างๆมากมาย เช่น โครงการแก้มลิง เพื่อป้องกันน้ำท่วม โครงการเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างเขื่อน เพื่อเก็บกักน้ำให้ประชาชนใช้ใน</p>	<p>ทักษะกระบวนการคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ออยากรู้อยากเห็น - การเปรียบเทียบ - ชักถาม - การคิดเชื่อมโยง <p>ทักษะทางภาษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการฟัง - ด้านการพูด - ด้านการอ่าน - ด้านการเขียน <p>ทักษะทางคณิตศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวเลข จำนวน - การจำแนก - การเปรียบเทียบ <p>เวลา</p> <p>ทักษะการคิดทางวิทยาศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสังเกต - การลงความเห็น - การสื่อ <p>ความหมาย</p> <p>ทักษะทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การยอมรับฟัง <p>ความคิดเห็นของผู้อื่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแสดงบทบาท <p>ผู้นำ ผู้ตาม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การปฏิบัติตาม - ข้อตกลง 	<p>1.ให้เด็กนำข่าวที่ครูให้เตรียมมาเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช(ในหลวง) เกี่ยวกับโครงการหรือในด้านต่างๆ มาเล่าให้เพื่อนฟังหน้าห้องเรียน</p> <p>2.ครูอธิบายเพิ่มเติมถึงความสำคัญของพระราชกรณียกิจต่างๆ โดยนำภาพพระราชกรณียกิจต่างมาประกอบการอธิบาย</p> <p>พร้อมทั้งใช้คำถามที่ส่งส่งเสริมกระบวนการคิดเพื่อให้เด็กแสดงความคิดเห็น</p> <p>- เด็กๆคิดว่าเพราะเหตุใดคนไทยจึงเรียกในหลวงว่า “พ่อหลวง” เหตุใดจึงคิดเช่นนั้น</p> <p>จากนั้นครูอธิบายความหมายของคำว่า”พ่อหลวงของชาวไทย” เพื่อให้เด็กเข้าใจเพิ่มเติมด้วย</p> <p>3.ให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช</p>	<p>1.สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแสดงความคิดเห็น</p> <p>2.สังเกตจากการแสดงความความคิดเห็นโดยการตอบคำถาม</p> <p>- เด็กๆคิดว่าเพราะเหตุใดคนไทยจึงเรียกในหลวงว่า “พ่อหลวง” เหตุใดจึงคิดเช่นนั้น</p> <p>- เด็กๆคิดว่าพระราชกรณียกิจที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช(ในหลวง) ทำ มีความสำคัญต่อคนไทยหรือไม่อย่างไร</p> <p>4.สังเกตจากการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง</p> <p>5.การเขียนข้อความในหัวข้อ ”ความดีที่</p>	

<p>ยามฝนแล้ง เป็นต้น</p>		<p>(ในหลวง)</p> <p>- เด็กๆคิดว่าพระราชกรณียกิจที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช(ในหลวง)ทำ มี ความสำคัญต่อคนไทยหรือไม่อย่างไร</p> <p>4.ให้เด็กเขียนข้อความลงบนกระดาษรูปใบไม้ ในหัวข้อ” ความดีที่จะทำ.....เพื่อในหลวง” และนำไปติดบริเวณป้ายนิเทศ</p>	<p>จะทำ.....เพื่อในหลวง”</p> <p>6.สังเกตจากการกล้าแสดงออก</p>	
--------------------------	--	--	---	--

แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องของพ่อ เรื่อง สัญลักษณ์วันพ่อ

ระดับชั้น อนุบาลปีที่ 3

เนื้อหา	ทักษะ	บทบาทครู	ประเมินผล	บันทึกหลังการสอน
<p>วันพ่อแห่งชาติได้มีการกำหนดให้ดอกพุทธรักษาสีเหลืองเป็นดอกไม้สัญลักษณ์ประจำวันพ่อ เพราะด้วยชื่ออันเป็นมงคลของคำว่า "พุทธรักษา" ซึ่งหมายถึงพระเจ้าทรงปกป้องคุ้มครองให้มีแต่ความสงบสุขร่มเย็น และสีเหลืองอันเป็นสีประจำวันพระราชสมภพขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ของปวงชนชาวไทย</p>	<p>ทักษะกระบวนการคิด</p> <ul style="list-style-type: none"> - อยากรู้อยากเห็น - การเปรียบเทียบ - ชักถาม - การคิดเชื่อมโยง <p>ทักษะทางภาษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการฟัง - ด้านการพูด - ด้านการอ่าน - ด้านการเขียน <p>ทักษะทางคณิตศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวเลข จำนวน - การจำแนก - การเปรียบเทียบ - เวลา 	<p>1.ครูและเด็กร่วมกันร้องเพลง “พุทธรักษา”</p> <p>2.ครูเปิดโอกาสให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง รวมถึงดอกพุทธรักษาและวันพ่อว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร</p> <p>เพราะเหตุใดเราจึงใช้ดอกพุทธรักษา เป็นสัญลักษณ์วันพ่อ</p> <p>- ถ้าเปลี่ยนสัญลักษณ์วันพ่อจากดอกพุทธรักษา เด็กๆคิดว่าจะใช้ดอกไม้อะไรเป็นสัญลักษณ์แทนในวันพ่อ</p> <p>เพราะเหตุใด</p> <p>4.ครูอธิบายใบงาน โดยให้เด็กวาดภาพและระบายสี พร้อมทั้งบอกเหตุผลประกอบ</p> <p>ในหัวข้อ “สัญลักษณ์วันพ่อ” ซึ่งมีหัวข้อคำถาม ดังนี้ ถ้าไม่ใช่ดอกพุทธรักษาเป็นสัญลักษณ์วันพ่อ เด็กๆคิดว่าจะใช้ดอกไม้อะไรเป็นสัญลักษณ์แทนและเพราะเหตุใด</p>	<p>1.สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแสดงความคิดเห็น</p> <p>2.สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น</p> <p>โดยการตอบคำถาม</p> <p>- เพราะเหตุใดเราจึงใช้</p> <p>ดอกพุทธรักษา เป็นสัญลักษณ์วันพ่อ</p> <p>- ถ้าเปลี่ยนสัญลักษณ์วันพ่อจากดอกพุทธรักษา เด็กๆคิดว่าจะใช้ดอกไม้อะไรเป็นสัญลักษณ์แทนในวันพ่อ เพราะเหตุใด</p>	

(ต่อ)

เนื้อหา	ทักษะ	บทบาทครู	ประเมินผล	บันทึกหลังการสอน
<p>การมอบดอก พุทธรักษาให้กับพ่อ จึงเสมือนกับการ บอกถึงความรักและ เคารพบูชาพ่อผู้สร้าง ความสงบสุขร่มเย็น ให้แก่ครอบครัว</p> <p>นอกจากนี้คนไทย โบราณเชื่อว่า บ้าน ใดปลูกต้นพุทธรักษา ไว้ประจำบ้านจะช่วย ปกป้องคุ้มครอง ไม่ให้มีเหตุร้ายหรือ อันตรายเกิดแก่บ้าน และผู้อาศัย เพราะ พุทธรักษาเป็นพรรณ ไม้ที่เชื่อกันว่า มีพระ เจ้าคุ้มครองรักษาให้ มีความสุข คือ เป็นไม้มงคลนาม นั่นเอง</p>	<p>ทักษะการคิดทาง วิทยาศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสังเกต - การลง ความเห็น - การสื่อ ความหมาย <p>ทักษะทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น - การแสดง บทบาท <p>ผู้นำ ผู้ตาม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การปฏิบัติตาม ข้อตกลง	<p>4.เด็กนำเสนอผลงานให้เพื่อฟัง หน้าชั้นเรียน</p> <p>5.ครูจัดแสดงผลงานบริเวณป้าย นิเทศของห้องเรียน</p>	<p>4.สังเกตจากการฟัง และปฏิบัติตาม คำสั่ง</p> <p>5.ผลงานการวาด ภาพ</p> <p>ในหัวข้อ “สัญลักษณ์วัน พ่อ”</p> <p>6.สังเกตจากการ กล้าแสดงออก</p>	

สุมน ไวยบุญญา (2557 : 169) ได้มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติจากผลการวิจัย ที่พบว่า นักศึกษาครูที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ การสื่อสารของเด็กปฐมวัย เนื่องจากในกระบวนการการฝึกอบรมมีการให้ความรู้ด้านทฤษฎี และให้นักศึกษาครูได้ปฏิบัติจริง และมีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เข้าฝึกอบรมเป็นระยะๆ ดังนั้นการนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติจัดการอบรมให้กับกลุ่มครูมีการใช้เวลาในการนำความรู้ภาคทฤษฎี สู่การฝึกปฏิบัติและการตรวจสอบความเข้าใจ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้เข้าฝึกอบรม สำหรับผลการวิจัยที่พบว่า ทักษะในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยภายหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยครูที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตร มีการพัฒนาการทางด้านทักษะการสื่อสารดีขึ้นมาก สามารถฟังพูด อ่าน เขียน ใช้ทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้และมีการพูดสนทนากับผู้อื่นอย่างดีเยี่ยม เนื่องมาจากนักศึกษาครูที่ได้รับการฝึกอบรมทางด้านทฤษฎีและมีการฝึกปฏิบัติในระหว่างการฝึกปฏิบัติ ตลอดจนในระหว่างการทดลองใช้จริงมีการสอนเทคนิควิธีต่างๆ การดูแลให้คำปรึกษา ดังนั้นตลอดการสอนของนักศึกษาครูควรมีผู้ดูแลชี้แนะและให้คำปรึกษาตลอดจนเป็นผู้สะท้อนถึงผลการปฏิบัติและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาทักษะการสื่อสารให้แก่เด็กปฐมวัย เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการปูพื้นฐานสำหรับทักษะการสื่อสารในช่วงวัยต่างๆ นักศึกษาครูก็เป็นบุคคลกลุ่มหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเด็ก ผลงานวิจัยของสุมน ไวยบุญญา น่าจะเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย

กระบวนการในการพัฒนานักศึกษาทุกสถาบันฝึกหัดครูน่าจะนำไปใช้เป็นแนวทางหนึ่ง ในการเตรียมความพร้อมนักศึกษาที่ต้องไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ด้วยการฝึกสอนในสถานศึกษาปฐมวัย เนื่องจากทักษะการสื่อสารเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวัน นักศึกษาจะได้แนวทางในการนำไปบูรณาการกับการสอนในหน่วยการเรียนรู้หรือการจัดกิจกรรมประจำวันของเด็กตามแนวทางที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้กำหนด และเป็นไปตามแนวทางที่หลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษาได้กำหนด ซึ่งครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนก็สามารถนำแนวทางในการพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัยไปใช้ได้ดีเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

คุรุสภาลาดพร้าว

น้ำผึ้ง ทวีพรปฐมกุล (2551). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลตามการรับรู้ของผู้บริหารและผู้ปกครองใน

กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2549). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ.กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุมน ไวยบุญญา (2557). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาครูที่

ส่งเสริมทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย.วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร

ภาษาอังกฤษ

Hoy, W.K. and Mishel, C G. (1982), Educational administration : Theory, research, and practice, New York : Random Horese.

Tilling and Fadel (2009) 21 st Centurey skills : Learning for life in our times. USA : ASCD Publication.